

«Կրթեցին հայ երիտասարդութիւնը, ազնուացուցին անոր կրօնական և հայրենասիրական զգացումները և սորվեցուցին այլազան գիտութիւններ. իրենց ամենամեծ կոթողը աշա գարմը կ'ապրի: Ամբողջ գար մը հայ ժողովուրդը յաջորդաբար ունեցաւ գրագէտներ, գիւանագէտներ, արուեստագէտներ, բժիշկներ, մեծ գէմքեր. — Ո՞վ տուաւ զանենք: — Ա. Ռ. վարժարանը: Վեալ պատմութիւններ: »

Եւ այդ վկայութեամբ է որ մենք հսկ կերպուեցանք, ու այն շունչը որ հիմա մեր մէջ կ'ապրի ու կը խօսեցնէ զմեղ՝ Միիթարի հոգին է, զոր կ'ուղենք ամէն կողմ արծարծել։ Խոստում մըն է այս. խօստում՝ բխած մեր սրբին ամենախոր ծալքերէն, որովհեաեւ մենք, այս, հպարտ ենք այսպիսի Հաստատութեան մը մէջ գտնուելնոս համար. քանի որ հոն աղնիւն ու բարին, բարձրը ու նուիրականը իրարու յաջորդելով անխօնջ ու յարատեւ՝ զմեց աւելի վեր, աւելի վեհ գալափարականներու կը մղեն։ Մենք գիտակից էինք, այս երկար տարիներու ընթացքին մեղի ջամբուած ուսման նպատակին. և նոյնպէս գիտակից ենք մեղի համար քրանակմոր զոհողութիւններուն, և այս գիտակցութիւնը մենք կը պարտինք մեր Բարերարներուն և Միիթարեան Հայրերուն որոնք անգուլ աշխատեցան մեր բարերին համար, բարձր գտափարականէ մը մզուած, որ է, կրթելնոր սերունդը, որովհեաեւ նա ազգին նոր կեանքն է:

«Ազգ մը չի մեռնիր Երբ իր կրիտասարդութիւնը լաւ կերպով կրթուած է...»: —

Ծնորհակալութեան խօսքեր ուզգեցին յատ-
կապէս Դաստիարակ Հայրերուն, չքնաղ ՎԵՆԵՏ-
ԿԻՆ՝ որ անմոռաց պիտի մնար իրենց մէջ, ազնիւ-
խալքական ազգին, Ձքանս. պետութեան որ այն-
քան հոգ ունէր մեր Վարժարանին վրայ:

Եւ հուսկ եղբայրական խրստ ու քաջալեր
մասցողներուն՝ որ գիտնան գնահատել վարժա-
րանին բացառիկ գիրքը, սիրեն զայն ու օդառուն՝
չետեւելով Միիթարեան Հայրերու ազգակեր ու
լուսաւոր առաջնորդութեան:

Յանուռն մնացող աշակերտութեան՝ Մանուկ
ԵթմէքՃեան սրտագիբն ողջելթ մաղթեց և յաւ
ջոպաթիւն՝ ըրջանաւարտ իր բնկերներուն:

Ապա, վարդաբաննին Փոխ-Ռւսումնակետը Հ.
Սերոբէ Առքըլլեան համաօստ տեղեկատուու-
թիւն մ'ըրաւ տարեկան ուսումնական - կրթա-
կան ընթացքին, յայտնեց Տեսչութեան չնոր-
հակալութիւնը Խտալ. և Ֆրանս. պետութեանց
հոգածութեան, ուսուցչական մարմինին եռան-

գուն աջակցութեան, յառաջադէմ աշակերտութեան՝ տարւոյն մէջ ձեռք բերած յաջողութեանց համար:

Ապա կարդաց մի առ մի անուշները ըրջանաւ-
արաներուն, որոնք խանդավառ ծափերու և
ձնողաց արտասուստառն գոհութեան և համ-
այցներուն մէջ կընդունէին վկայականները:

Խորին չնորհակալութեամբ կ'արձանադրենք
Առ Մուշատ-Ռափ Ն ԱՀ Միտթեան հայա

Հիմունթեան համար յատկացուցած նուերը՝ ու
ուռն արժանացաւ հայերէնի մէջ յաջողագոյն-
երէն Մանուկ Երսիկան:

Ուխտին Գերապ. Աքբարհայրը բոլորին խանձրավառութեան մէջ կը փակէր հանդէսը գեղեցիկ խօսքերով՝ զորս կ'ամփոփենք հուս. « Մուրատ և Իմափայէլ, ըստաւ, իրենց անունն և փառքը կապած են այս Հաստատութեան, գիտանլով մէ այդ կերպով էր որ լաւագոյն ծառայութիւն մը պիտի մասուցանէին Հայ ազգի գատին. Լաւգիտացան թէ առանց մշակոյթի և կրթութեան ազգը կը մեռնի. գիտացան զայդ ու լաւ գիտացան իմաստութեամբ գտնել մշակներ որ կենդանութեան տային իրենց պատրաստած հողին. այդ հողին վրայէն անցաւ Միսիթարայ չունչը և լցու կեանք էր որ բիեցուց:

«ԶԵՄ կարծեր որ մարդ մեծագոյն գոհունաւ կութիւն ունենայ քան այն որ առաջ կու գայ բարերարութենէ . անոր ձաւագայթումին մեջ է որ աչա երկու թարերարներն ալ կը հրձուին

ու կ'անմահանան :
«Օրչնեալ ըլլան Բարերարները որ գիտցան
կերտել այս լոյսի տաճարը . օրչնեալ ըլլայ ա-
նոնց յիշատակը իրենց անուան անմահութեամբ :
«Օրչնեալ ըլլան անոնք որ իրենց նիւթական
ու կորատական հարստութեան կրցան աննիւթ
չոսի գգեղնել ու զայն յաւերժացնել :

«Այս նկատողութիւնները նշանակութիւն պիտ
տի չունենան եթէ մեր հոգւոյն մէջ ալ չփառեն
տենը մեր հայրենիքին ծառայելու՝ ըլլայ նիւ-
թական ուրախ բարողական միջոցներով»:

«Դուք, սիրելի աշակերտներ, դուք ո՞վ անոնց

սիրոյ և բարութեան ծաղկիներն էք, անշէջ
պահեցէք այդ հուրը, հետեւցէք իրենց օրի-
նակին: Դուք պարաւոր էք պատռար կանգ-
նել ուժացման ու այլաւելման դէմ՝ ձեր ըն-
տանիքին մէջ, ձեր գաղութներուն մէջ՝ խօսքով
թէ գործով: Դուք կը թողուք այս սրբավայրը
ուր այնքան տարի աշխատեցաք ու կազմեցիք
թէ ինչ մոռեն ու սահեն, ասոք պատրաստ

բարենքուն, ձեր գաստիարակներուն մասնանը-
շած Ճանապարհէն; Զեմ աարակուսիր թէ դուք
պատահ պիտի բերէք ձեր ընտանիքին և ազգին;
Երիտասարդ էք լի կամքով և ուժով, մի երա-
զէք երջանկութիւն առանց զոհողութեան; Զե-
զի պատուեր. Սիրեցէք ձեր Վարժարանը, ձեր
Ազգը, ձեր Հայրենիքը»:

կը մնայ որ գաղութես ալ և մանաւանդ որպէսք
ի կարողութեան Են՝ գործակցին մեր վաստա-
կաւոր Հայրերուն նիւթապէս և բարոյապէս, և
օր առաջ տեսնենք Միիթարեան սեփական վար-
ժարանի մը շէնքը և օրհնենք յաւերժապէս
անունն և գործը նոր Մուրաներու և նոր Ուս-
փակէներու:

Յունիս 26ի կերպիկն առաւտական ժամը 10ին
տեղի ունեցաւ ամափերջի հանդէսը Ապէգեան
Հայոստատութեան ընդուրաժամկ օրահին մէջ:

Հրաւելիքաններու բազմութեան մէջ կային իւստալացի և Փրանսացի փոխ հւեպատուները, եկեղեցական անձնաւորութիւններ, վարժարանին

բարեկամներն ու աշակերտաներու ծնողքները։
ի սկզբան Միխթմարեան նուագախումբը Պ.
Ե. Ալքանանեանի զեկավարութեամբ յաջողու-
թեամբ լսեցուց «Ան մարտ ջան»ը և «Իմ
չինարի եարը»։ ապա եղան արտասանութիւն-
ներ զանազան լեզուներով, «Le bourgeois gen-
tilhomme»ի մէկ կտորին ֆրանսերէն ներկայա-
ցումը, «Լոյսի և խաւարի պայքարը» եկանա-
կաւորուած Հ. Գէորգ Ոսկեանէ, և զանգակնե-
րու պարը՝ խնամքով պատրաստուած (Օր. Թ.
Մարտիբրոսեաննէ։

Աղեքսամղղիոյ Մկիլը. զրժոնի. Սրիներուն իումբն և իրենց պետերը Տեսչութեան հետ

Բէմ՝ բարձրացաւ յետոյ Պ. Վարդ Ճլտրեան՝
Արաբէրէնի ուսուցիչը և ցոյց տուաւ գաղանիքն
ու առաւելութիւնները Միմիթարեան Հայրեւ
րու գաստիարակութեան, անոնց Ճիգը բարձր
բանէլու հայ լեզուի և առհմային ուսումնիկուն
քով՝ նաեւ տեղական լեզուն՝ արաբէրէնը։
Նախունին Բ. Խաչեն աւելէն՝ Հայութիւնը և Հայութիւնը

Հանդէսին ի. մասին լսեցինք նուռագախումբի «Արքուն մանիշակ»ը, ապա Պ. Յ. Պալտեան վարժարանի ուսուցիչներէն Փրանսերէն լեզուուով յայտարարեց Խոտական և Փրանսական հիւպատոսներու նուէրները, շնորհակալութեւն յայտնեց Խոտական կառավարութեան որ բա-

Աղեքս. Միհիթ. Վարժարաբին Ռտմագումդի խումբը

բեհաձեցաւ Խտալերէնի այս տարեշրջանին ձրի
ուսուցիչ մը տրամադրել և գպրոցական զանա-
զան իրեղէններ նոռիրել:

Իսախի պաշտամունքի մեհենական պարը՝ խոր-
հրդաւոր և վեհ տպաւորութիւն ձգեց հանդի-
սատեսներու վրայ, ինչպէս նաեւ «Գացեք տե-
սեք» Հայկական պարը՝ շատ շնորհալի և աշ-
խուժութեամբ իսպացուած՝ ծափեր խլեց և
հասարակութենէն պահանջուեցաւ կրինել:

Ապա Վարժարանին Ուսումնապետը՝ Հ. Գեորգ
վ. Ոսկեան համառօս տեղեկատուութեամբ գլ-
ծեց վարժարանին այս տարուան ընթացքը.
յայտարարեց թէ աշակերտութիւնը հասած էր
150ի, անցեալ տարուան մէկ երրորդ յաւելու-
մով։ Յիշեց կալմութիւնը «Մայրարեան»
նուագախումբին Ուս. Երուանդ Ալեքսանեանի
անձնուել ջանքերով. լուսապատճերով դասա-
խոսութիւնները տեղագրական ու ազգային հին
պատմական շրջանի մասին. ստուարացումը Հայ

Արյաներու և Գայլիկներու խումբերուն, որոնց
թիւը 60ը կ'անցնի. անոնց արշաւն ու հետաքըլ-
քրական պառաջաները Գահիրէի մէջ՝ ուր մնացին
չկնդ օր՝ չնորհչիւ ճոխ ասպնջականնութեան Տիար
Յակութ Յակոբեանի, հնգետասանեակ խումբի
գէպի Հռոմ - Վէնետիկ բախտաւոր այցելու-
թիւն

Յիշեց լեզուներու ուսման երեկոյեան գաւախօսութեան համար վարժարանը յաճախող քաննէ աւելի երիտասարդները, գպրոցին նորակազմ գրադարանը ուսկից կօգտուին աշակերտութեննէ զատ շատեր, զոյզ առևաւ Միի

թարեանց գիտումն ու ծրագիրը՝
ի գին ամէն զոհողութիւններու՝ Հայ
կրթելու ու լաւ դաստիարակելու
իրենց խնամքին յանձնուած մանկ-
տին. բացատրեց թէ ինչպէս չետ-
զհեաէ կը բարձրանայ դպրոցին մա-
կարդակը ու կը ձգտի հաւասարիլ
տեղական բարձր կրթարաններուն
և Մուրասա - Ուփայշէլեան լիկո-
նին, որուն շրջանաւարտները ուղ-
ղակի առանց պետական քննութեան
այլեւայլ համալսարաններ կը մըտ-
նեն: Երախտագիտական խօսքեր
ուղղեց Տիեր Ճ. Մաթոսուեանի որ
տարւոյս մէջ անպակաս ըրաւ իր
բարոյական և նիւթական աջակ-
ցութիւնը, ինչպէս նաև Հայ կա-
թողիկէ Աղքատախնամին՝ որ 42

աղաք պահեց վարժարանին մէջ:
ի խրախոյս աշակերտութեան և
յուրափառութիւն ծնողներուն յայտարարեց թէ
յատուկ մըցանակ կը չնորհուի Ստեփան Առ-
նառաւտեան աշակերտին՝ ձրիսաբար աշակերտելու
Մուրաս Ռափայէլեան Վարժարանը: Շնորհա-
կալութեամբ յայտարարեց թէ Տիգր Լ. Մա-
թուեանի նուիրած դաստակի ժամացոցը կը
ստանայ Զըննողեան Յակոբ հայերէնի մէջ յա-
ռաջադէմ: և Միսիթարեան Ծնդհ. Աբբահօր
զրկած ուկի և արծաթ մետալները կարգապա-
հութեան մէջ առաջին համդիսացող երկու սա-
ները, այսինքն Պետրոս Զիլինկիրեան և Գրիգոր
Զիառասուեան:

Ջերմ շնորհակալութիւն Պին. Հայկ Բիւ-
րատի, որ եր հօր՝ յայտնի գրադէս Ամբատ Բիւ-
րատի հեղինակութիւններով ճոխացուց վարժա-
րանին գրադարանը և գրենական նույներ շնոր-
հեց աշակերաններուն: Բաշխուեցան յետոյ գրե-
նական մրցանակներ և վկայականներ իւրաքան-
չիւր գասարաննէն արժանաւոր եղողիներուն:

Զ. ԳԱՍՏԻՆ. - Առանաւուտեան Սահման, Տէր
Սահմանեան Շահէն, Շահինեան Նուրիշան:

Ե. ԳԱՍՏԻՆ. - Զըննողէան Յակոբ, Զիլազօղու-
սէան Գրիգոր, Գասապէան Կարպիս:

Յ. ԳԱՍՏԻՆ. - Ա. (խոչմիք) Աստառութէան Կարօ,
Միլիսոնեան Արիս, Զորլեան Եղիս:

Ֆ. (խոչմիք) Թօսունեան Ժիրայր, Զուլ-
չէան Արամ, Մարտիկէան Ժիրայր:

Թ. ԳԱՐԵՆ. - Պետրոսեան Զոհպապ, Օտապաշեան Արմէն, Ներսէսեան Արա:

Հեան Գիրի և Փափաղեան Պօլոս:

Ասոնցմեղ զատ ֆրանս. Հիւպատոսի ղրկած
ուէքներուն արժանացան՝ Զաքարեան Յ., Սալ-
պեան Լեւոն: Իսկ իտալականին ղրկածնե-
ռուն՝ Ասմաւուտեան Ս., Զելինկիրեան Պ.,
Հշուեան Յովսէփ, Ասատեան Գետրոս, Պէզա-
եան Ետմոն, Եղիազարեան Հրանտ, Թաշճեան
Դդուարդ, Գալուստեան Լեւոն, Ճիպինլեան
Ահան, Տօլապճեան Վահրամ, Անսուրեան Պո-
սու, Լուսարարեան Մկրտիչ, Մէքոյ Միհէլ:

Ուրախ և երջանիկ մեկնեցան ծնողները և
ուստիրեալները, ջերմապէս խնդակցէլով Տէս-
ութեան՝ քիչ ժամանակի մէջ ձեռք բերուած
էծ յաջողութեան համար:

**ԱՂԵՔՍԱՆԴՐԻԱ ՄԽԻԹ. ՎՐԺ. ՍԱՆԵՐԸ
ՀՈՌՄ - ՎԵՆԵՏԻԿ**

Այս երկրորդ անգամ է որ չնորհիւ Աղեք-
անսդրից Մխիթ. Վարժարանի ձեռներեց և
անխոնջ Տէսուշ Հօր՝ Հ. Քերոբէ վ. Զրաբեա-
ի ջանքերուն մեր աշակերտութեան ընտրա-
ին բախտն ունեցաւ, այս տարի կրկնապա-
տիկ թուով, 15 հոգի, այցելելու չքնաղ ու գեղ-
լուեստական խոսլիան, հսկողու-
թեան և խոնաքին տակ սիրելի և
նշանուեր ուսուցիչ Պլոն. Վարդ-
լարիեանի;

Ի սկզբան բանակումի կենաք մը
ոսմի Monte Sacro թլուրին վրայ՝
000 խտալ և օտար տղոց հետ՝ ա-
նաձնին «Միսիրարեան» բաժինով,
որ առիթ կը արուելը այցելելու
աւելի հետական Հռոմի հեթանոսա-
նն ու քրիստոնէական հոյակապ
ուշարձանները՝ Մուսուլմնիի հան-
սրով կարծես նոր փառք և փայլ
բատակած :

Ուխտաւորի կարօտով և սիլով

ը որ ապա Վենետիկ անցուցին 5^oր. հիւրասիւ-
ուած նախ Մուրատ-Իսավայշէւան վարժարա-
ին մէջ լուսոյ Սովորաց վանքը 8 Աւատեմ-
երին՝ Միիթ. Միաբանութեան հիմնագրու-
թեան ուխտական - նուիրական օրը, ուր զայե-
ցին լինդհ. Աբբահօր ձայնաւոր պատարագի
լարալողութիւնը՝ Հայ ծէսին բովանդակ չքե-
ռութեամբ:

Վանքի թանգարանին, գրասուններուն, թան-
տին գրչագիրներուն այցելութիւնը բացա-
իկ հաճոյքով և հետաքրքրութեամբ այելցին
եր տղաքը, ապա ու խտական երկիւղած համ-
ոյր առւին Ախիթար Աբբահօր գամբանին՝
սնեին տաճարին մէջ և Ալշանի՛ վանքին յա-
ռուկ գերեզմաննոցին մէջ սրբաբայցը լուութեան
նոճիներու հովանիին տակ, հանդէպ պայրը-
ան դարաւոր ձեթենիներուն որ կը հսկեն ան-
ոտար խաղաղութեան խորհուրդով:

վենետիկց գեղարուեստական զմայլէլի յուշ
որձաններէն յետոյ մեր տղաք հրաւիրուեցան
ննուօրէն տեսնելու նաեւ Ալպեան լեռներու
գերբերուն տակ գեղածիծաղ ամարտոցները Մու-
տ - Ոսափայէլեան Վարժարանին՝ Աղոթցի
ջ, ուր տեղի կ'ունենար կարօտալի հանդի-
ւմը Միկիթարեան Վարժարաններու աշակեր-
ւենան, Մուրատեան Վրժ. ի սաներ՝ իտալիա-
կակուրգի, Մուրատ - Ոսափայէլեաններ, Ատ-
ո - Ապէպայինները և իրենք Աղեքսանդրեան
ալբ:

Եիրալիք ընդունելութիւն, Եղբայրական հիւ-
սիրութիւնը գժբախտաբար երագ կը սա-
ն. նոյն տեսարանները կը կրկնուէին Ա.
ուն' Սիմիթ. Հայրերու գեղեցիկ ամարանո-
մէջ. հիւրասիրութիւն, Տաշէկ գուրգուրալի
աբերում Հայրերուն մեր աղջ հանդէպ:

